

**UCHWAŁA NR XIV/91/2020
RADY GMINY JORDANÓW ŚLĄSKI**

z dnia 29 stycznia 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jordanów Śląski na rok 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 506), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277), art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852)

Rada Gminy Jordanów Śląski uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Jordanów Śląski na rok 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zadania zawarte w Programie realizowane są ze środków budżetu Gminy: dział 851 - ochrona zdrowia rozdział 85153 - zwalczanie narkomanii rozdział 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jordanów Śląski.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2020 r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Jordanów Śląski.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Ligas
Andrzej Ligas

Uzasadnienie

1) Potrzeba podjęcia Uchwały,

Konieczność uchwalenia Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Jordanowie Śląskim na rok 2020 r. wynika z art. 41 ust.2 ustawy

o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Przepis ten nałożył na organy stanowiące jednostek samorządu gminnego obowiązek uchwalenia rocznego programu. Natomiast zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, Rada Gminy jest zobligowana do uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. W związku z tym, że zadania mające na celu przeciwdziałaniu alkoholizmowi i narkomanii są realizowane w dużej mierze równolegle przez te same podmioty, zasadnym wydaje się uchwalenie jednego wspólnego programu, który, będzie określał kierunki działań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy w danym roku.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie z lat poprzednich. Określa on lokalne działania w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu oraz związanych ze zjawiskiem przemocy.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jordanowie Śląskim na 2020 rok jest zasadne.

2) Skutki finansowe realizacji uchwały.

Podjęcie uchwały nie pociąga za sobą dodatkowych konsekwencji finansowych w budżecie gminy, ponieważ środki te pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż

i podawanie napojów alkoholowych. Zgodnie z ustawą środki finansowe z tego tytułu mogą być przeznaczone wyłącznie na realizację zadań wymienionych w Programie. Zaplanowana wysokość tych środków w budżecie gminy wynosi 68.000,00 zł.

Środki finansowe nie wykorzystane w roku budżetowym 2019 zwiększą pulę środków w roku 2020 na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Andrzej Ligas
Andrzej Ligas

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Jordanów Śląski na rok 2020 – zwany dalej Programem.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii ma na celu oszacowanie stanu problemów alkoholowych występujących na terenie gminy, związanych z tym zagrożeń, a także przedstawienie istniejącej bazy zasobów i możliwości do podjęcia działań zmierzających do zapobiegania oraz łagodzenia problemów alkoholowych i ich skutków.

Zgodnie z art. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Zadania te są realizowane ze środków stanowiących dochody gminy z opłat za wydane zezwolenia za sprzedaż napojów alkoholowych, które ustawodawca nazywa środkami dodatkowymi i które nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalonego corocznie przez Radę Gminy. Merytoryczną podstawą do finansowania działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach gminnego Programu są zadania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ustawa określa kierunki polityki państwa wobec alkoholu, kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zagadnienia z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa również źródła finansowania tych zadań. Ponadto reguluje funkcjonowanie rynku napojów alkoholowych, określa zasady kontroli obrotu tymi napojami, wprowadza regulacje dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu, określa podstawy leczenia odwykowego.

Zgodnie z ustawą zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;

- 3) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 6) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;

Zadania ujęte w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowią część strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy i uwzględniają cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii działania z tego zakresu realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych
- ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii, zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Przeciwdziałanie narkomanii zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy należy do zadań własnych gminy. Zadania powyższe są finansowane ze środków własnych podmiotów wykonujących zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii i środków przeznaczonych na realizację programów zdrowotnych.

Na podstawie w/w ustawy zostały opracowane zadania Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy udziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przez osoby i instytucje, których działania polegają na rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

§ 1. Rozpoznanie problemów alkoholowych i narkotykowych w gminie Jordanów Śląski obejmuje:

1. Charakterystykę problemów alkoholowych i narkotykowych w gminie w roku 2019

Diagnoza problemów alkoholowych i narkotykowych została przeprowadzona na podstawie danych uzyskanych od Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego, Policji, Szkoły oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Punktu konsultacyjnego. Program został również opracowany na podstawie rozeznanych istniejących problemów społecznych w gminie w oparciu o „Diagnozę problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dzieci i młodzieży w Gminie Jordanów Śląski” przeprowadzoną w październiku 2017 r. przez firmę „Progres” Centrum Profilaktyki i Psychoedukacji (zał. Nr 1 do programu).

- 1) liczba rodzin objęta pomocą społeczną z powodu uzależnienia od alkoholu, przez co najmniej jednego członka rodziny – 5 rodzin,
- 2) ilość osób dorosłych zatrzymanych przez Policję do wytrzeźwienia – 8,
- 3) liczba spraw przeciwko nietrzeźwym kierowcom (art. 178 a kk) – 3,
- 4) liczba interwencji Policji związanych z przemocą domową - 40,
- 5) liczba rodzin objęta pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego, w których występuje problem alkoholowy –10,
- 6) liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” – 12 (przemoc i alkohol)
- 7) liczba osób korzystających z pomocy Punktu konsultacyjnego – 8,
- 8) liczba postępowań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wszczętych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 0,
- 9) liczba rozmów interwencyjnych prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 6,
- 10) szczegółową charakterystykę postaw uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych wobec alkoholu przedstawiono w /w Diagnozie problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dzieci i młodzieży w gminie Jordanów Śląski (zał. do programu

2. Charakterystykę problemów narkotykowych w gminie Jordanów Śląski.

- 1) ilość spraw związanych z przestępczością narkotykową – 3,

- 2) szczegółową charakterystykę postaw uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych wobec narkotyków przedstawiono w /w Diagnostyce problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dzieci i młodzieży w gminie Jordanów Śląski za rok 2017 (załącznik do programu)

§ 2. Realizator Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest autorem i głównym realizatorem Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii .

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie Śląskim udziela pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej pomocy w formie finansowej, rzeczowej bądź pracy socjalnej. Pomoc kierowana jest do rodzin z grup szczególnego ryzyka tj.:

- ubóstwa
- sieroctwa
- bezdomności
- bezrobocia
- niepełnosprawności
- przemocy w rodzinie
- uzależnienia

GOPS współpracuje z GKRPA w zakresie:

- realizacji działań profilaktycznych w środowisku lokalnym,
- współpracy z GKRPA i Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie podejmowania działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jordanowie Śląskim, który realizując ustawowe zadania profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii współpracuje z takimi instytucjami jak

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej GKRPA:

Do zadań wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zgodnie z art. 41 ust. 3 ustawy należy powołanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Obecnie komisja liczy 5 osób. W jej skład wchodzi przedstawiciele GOPS-u, Szkoły i Policji. Wszystkie osoby są przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych tworzy i współrealizuje uchwalany corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

GKRPA realizuje ustawowe zadania profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii poprzez:

- 1) opracowanie założeń i celów programowych gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii,
- 2) inicjowanie działań w zakresie realizacji założeń gminnego programu,
- 3) podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu,
- 4) przeprowadzanie rozmów interwencyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin
- 5) prowadzenie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi od alkoholu,
- 6) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu, finansowanie kosztów wydania opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia
- 7) opiniowanie wniosków o udzielenie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 8) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, Szkołą i Policją
- 9) współudział w kontrolowaniu przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy.

GKRPA jest miejscem gdzie najczęściej zgłaszają się po pomoc członkowie rodziny z problemem alkoholowym. GKRPA uruchamia procedurę „zobowiązania do leczenia”, a nie „przymusu” jeżeli zachodzi podejrzenie uzależnienia od alkoholu (ostatecznie potwierdza ten

fakt badanie biegłych) oraz jedna z przesłanek społecznych wskazanych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości tj.

- rozkład życia rodzinnego
- demoralizacja małoletnich
- systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego
- uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny

Oznacza to, że procedura uruchamiana jest nie ze względu na samo uzależnienie ale dopiero wówczas gdy ktoś swoim piciem powoduje również określone szkody społeczne.

Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jej członkom przysługuje wynagrodzenie w wysokości 5% minimalnego wynagrodzenia za każde posiedzenie.

Podstawę wypłaty wynagrodzenia dla członków komisji stanowi lista obecności sporządzona na posiedzeniu komisji.

2. Świetlice środowiskowe

Świetlice środowiskowe działają w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii poprzez:

- 1) działalność profilaktyczną i edukacyjną w zakresie alkoholizmu i narkomanii,
- 2) organizowanie czasu wolnego dla dzieci, prowadzenie zajęć tematycznych,
- 3) pomoc dzieciom i młodzieży w radzeniu sobie z sytuacjami kryzysowymi,
- 4) systematyczna współpraca z rodziną dziecka.

Na terenie gminy obecnie funkcjonują trzy świetlice (Jordanów Śląski, Jezierzycze Wlk., Tomice), których działalność finansowana jest ze środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i narkomanię. Osoby zatrudnione w ramach umowy- zlecenia posiadają kwalifikacje do prowadzenia zajęć w świetlicach, opracowują również roczny autorski program pracy z dziećmi.

3. Szkoły

Współpraca polega przede wszystkim na wspieraniu szkolnych i pozaszkolnych programów profilaktycznych i narkomanii stosownie do potrzeb i problemów. Szkoły prowadzą również edukację prozdrowotną i profilaktyczną.

4. Punkt Konsultacyjny

Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu,

Działalność Punktu konsultacyjnego opiera się na :

- 1) dostarczeniu informacji o możliwości podejmowania profesjonalnej terapii
- 2) motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 3) przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 4) udzielenie wsparcia i pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, w których głównie występuje przemoc i uzależnienia.
- 5) udzielenie wsparcia i pomocy psychologicznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzinom

Punkt konsultacyjny powinien być utworzony i finansowany w gminie, w której nie ma profesjonalnej placówki leczenia odwykowego, a także jeżeli dojazd do takich placówek jest utrudniony. Ustawa rekomenduje w pierwszej kolejności wspieranie profesjonalnych placówek leczenia odwykowego. Punkty konsultacyjne są łącznikiem, który łączy mieszkańców danego terenu, na którym nie ma placówki leczenia odwykowego z zakładami leczenia odwykowego.

Ważną rolą punktów konsultacyjnych jest udzielanie informacji osobom uzależnionym oraz członkom rodzin osób uzależnionych. Dotychczasowa praktyka wskazuje, że najczęściej to właśnie członkowie rodzin zgłaszają się po pomoc i po poradę do takiego punktu. Osoby, które pełnią dyżury w punkcie powinny posiadać kwalifikacje terapeuty uzależnień. Certyfikat wydawany jest przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

W punkcie dyżur powinien również pełnić psycholog, który zajmuje się tematyką przemocy w rodzinie. Istotne jest również stworzenie takich warunków lokalowych i godzin otwarcia punktu, które gwarantowałyby dyskrecję osobom zgłaszającym się do niego.

Przyjęty model terapeutyczny w Polsce zakłada konieczność udzielania pomocy psychologicznej i wsparcia członkom rodzin, które są dotknięte problemami alkoholu i narkotyków. Osoby te określane są mianem osób współuzależnionych i traktowane jako druga również ważna jak osoby uzależnione grupa społeczna.

5. Policja

Policja w Sobótce współpracuje w zakresie realizacji Programu prowadząc działania prewencyjne mające na celu uświadomienie dzieciom i młodzieży konsekwencji prawnych będących wynikiem picia alkoholu czy zażywania narkotyków. Ponadto wspierają działania edukacyjne dot. rozpoznawania zagrożeń wynikających z picia alkoholu, eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi. Wspomagają również działania prewencyjne związane z profilaktyką uzależnień skierowanych do uczestników ruchu drogowego, a także działania resocjalizujące i motywujące do zmiany postaw społecznych osób mających kolizję z prawem z powodów nadużywania alkoholu, narkotyków bądź przemocy.

§ 3. Cele Gminnego Programu- zgodne z celem operacyjnym dotyczącym profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych, określonym w Narodowym Programie Zdrowia.

I. Cel główny:

Celem głównym Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Jordanów Śląski oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

II. Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie skuteczności nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej poprzez:

- 1) koncentrowanie i kompleksowość działań we wszystkich środowiskach (przedszkola, szkoły, rodziny) oraz eliminowanie czynników ryzyka,

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów przedszkolnych, szkolnych, liczba uczestników tych programów, liczba realizatorów.

- 2) monitorowanie działań profilaktycznych,

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań monitorujących, liczba uczestników, wysokość środków przeznaczonych na realizację działań.

2. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, poprzez:

- 1) edukowanie i informowanie; w tym edukacja publiczna,

Wskaźniki: ilość zrealizowanych edukacyjnych programów profilaktycznych adresowanych do ogółu odbiorców, liczba uczestników.

- 2) promowanie zdrowego stylu życia, m.in. poprzez kampanie, festyny, imprezy dla mieszkańców Gminy Jordanów Śląski, zajęcia integracyjne dla dzieci i młodzieży,

Wskaźniki: liczba kampanii, liczba imprez, liczba uczestników, liczba realizatorów.

3. Ograniczenie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży, poprzez:

- 1) realizację programów profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży,

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba uczestników.

- 2) działania mające na celu zmniejszenie dostępu osób nieletnich do alkoholu, poprzez szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych oraz kontrole sklepów i lokali gastronomicznych pod kontem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Wskaźniki: liczba zrealizowanych szkoleń, liczba uczestników, liczba realizatorów szkoleń, liczba kontroli.

4. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób mających problemy związane z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, zwłaszcza dla osób uzależnionych i współuzależnionych, poprzez:

- 1) udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej w Punkcie Konsultacyjnym,

Wskaźniki: ilość przeprowadzonych konsultacji, liczba ich uczestników.

5. Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, poprzez;

- 1) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa w Punkcie konsultacyjnym,

Wskaźniki: liczba udzielonych porad/konsultacji, liczba osób korzystających z pomocy, liczba rodzin korzystających z pomocy, liczba osób udzielających konsultacji.

- 2) monitorowanie sytuacji osób/rodzin objętych pomocą oraz procedurą „Niebieskiej Karty” w których występuje również problem uzależnienia,

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań monitorujących, liczba osób/rodzin objęta monitoringiem.

- 3) zapewnienie konsultacji specjalistycznych, pomocy prawnej rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków.

Wskaźniki: liczba zrealizowanych konsultacji, pomocy prawnej rodzinom, liczba osób korzystających z tych form pomocy, liczba podmiotów współpracujących.

§ 4. Określa się następujące zadania Programu, zgodne z zadaniami służącymi do realizacji celu operacyjnego dotyczącego profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych określonych w Narodowym Programie Zdrowia.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, i innych substancji psychoaktywnych.
 - 1) pomoc i wsparcie psychologiczne,
 - 2) wsparcie dla osób uzależnionych, po ukończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej,
 - 3) wsparcie dla osób współuzależnionych
 - 4) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem,
 - 5) inne działania profilaktyczne wynikające z bieżącego monitorowania programu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
 - 1) prowadzenie dyżurów edukacyjno – motywujących w Punkcie Konsultacyjnym dla mieszkańców gminy mających problem z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i przemocy w rodzinie,
 - 2) finansowanie pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej dla osób współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie,
 - 3) szkolenie dla służb zajmujących się pomocą osobom uzależnionym, oraz przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - 4) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych,
 - 5) inne działania profilaktyczne wynikające z bieżącego monitorowania programu.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

- 1) finansowanie animatorów działań opiekuńczo – wychowawczych, sportowych i rekreacyjnych, zakup materiałów i niezbędnego sprzętu do prowadzenia zajęć,
 - 2) finansowanie działalności świetlic, w których prowadzone są działania profilaktyczne oraz zajęcia w zakresie organizacji czasu wolnego
 - 3) organizacja wypoczynku letniego/zimowego dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień/przemocy oraz z rodzin dysfunkcyjnych, a także dla dzieci, które uczestniczą w zajęciach świetlic środowiskowych
 - 4) realizacja rekomendowanych profesjonalnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz w świetlicach środowiskowych,
 - 5) podejmowanie działań rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców uczestniczących w programach profilaktycznych,
 - 6) organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla mieszkańców gminy Jordanów Śląski,
 - 7) wspieranie środowisk promujących postawy abstynenckie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - 8) wzmocnienie kompetencji poprzez szkolenia w zakresie profilaktyki i uzależnień osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem dzieciom i młodzieży,
 - 9) uczestnictwo w kampaniach ogólnopolskich,
 - 10) finansowanie zakupu materiałów, nagród, wydawnictw, prasy, do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień,
 - 11) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych na temat zagrożeń wynikających z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych,
 - 12) opracowywanie i wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień,
 - 13) inne działania profilaktyczne wynikające z bieżącego monitorowania programu.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.
- 1) udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym i organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy,
 - 2) współpraca z ruchami samopomocowymi.

§ 5. Źródła finansowania:

1. Źródłem finansowania Programu są środki pochodzące z dochodów własnych gminy, w tym pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Środki finansowe na realizację Programu mogą pochodzić z innych źródeł.
3. Niewykorzystane środki finansowe w danym roku kalendarzowym przechodzą na następny rok kalendarzowy.
4. W dziale 851 Ochrona zdrowia rodz. 85153 – zwalczanie narkomanii plan finansowy wynosi 1.300,00 zł, natomiast w rodz. 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi plan finansowy wynosi 66.700,00 zł.
5. Przewiduje się w ciągu roku budżetowego zmiany w zakresie działań i kwot wydatkowanych na ich realizację w związku ze zmianami ustawowymi oraz zmianami w zakresie wpływów z tytułu opłat za wydanie pozwolenia.
5. Sposoby wykonywania zadań i rozliczania z wykonywanych zadań, wynikających z Programu określają umowy o świadczenie usług i umowę-zlecenia zawarte z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jordanowie Śląskim.

§ 6. Monitoring Programu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako Koordynator Programu monitoruje program złoży roczne sprawozdanie merytoryczno-finansowe Wójtowi i Radzie Gminy do końca I kwartału następnego roku za wykonanie zadań zawartych w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

**DIAGNOZY PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I INNYCH ZAGROŻEŃ
SPOŁECZNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY W GMINIE JORDANÓW ŚLĄSKI**

„PROGRES” Centrum Profilaktyki i Psychoedukacji

Październik 2017

WSTĘP

Przedstawiona poniżej diagnoza problemów uzależnień i innych problemów społecznych gminy Jordanów Śląski ma na celu przedstawienie wyników badań diagnostycznych, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych w środowisku osób dzieci i młodzieży w gminie. Dodatkowo celem raportu jest zarysowanie skali zjawiska, jakim jest przemoc w środowisku lokalnym, zarówno domowym jak i szkolnym.

Zakres prowadzonych badań pozwoli na kompleksową ocenę zjawisk związanych ze stosowaniem wybranych substancji psychoaktywnych i potencjalnych szkód nimi powodowanych w badanej społeczności lokalnej.

Badania prowadzone były na terenie gminy Jordanów Śląski we wrześniu i październiku 2017 roku. Przedstawione dane zebrane zostały w drodze badania ankietowego w IV, V, VI, VII klasach szkół podstawowych oraz II i III klasach szkół gimnazjalnych. Badaniem ankietowym objęto 132 uczniów oraz 76 osób dorosłych, głównie nauczycieli, pracowników społecznych i administracyjnych, a także rodziców dzieci w wieku szkolnym. Są to osoby pracujące z rodzinami oraz mające realny wgląd w sytuację problemową Gminy. Ankiety przeprowadzili ankieterzy firmy "Progres", którzy są odpowiednio przygotowani do realizacji tego typu badań oraz zajmujący się w praktyce profilaktyką uzależnień i zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. W przygotowaniu diagnozy wykorzystano też dane GUS, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz informacje uzyskane w Urzędzie Gminy Jordanów Śląski.

I. Charakterystyka gminy Jordanów Śląski

Gmina Jordanów Śl. położona jest na Nizinie Śląskiej, na wschód od Góry Ślęży. Zachodnia część jej obszaru objęta jest Ślązańskim Parkiem Krajobrazowym. Część Gminy znajduje się na krańcach Przedgórze Sudeckiego oraz na Równinie Wrocławskiej. Zajmuje 56,6 km² powierzchni, co jej zapewnia pod tym względem 74 miejsce w województwie dolnośląskim, a to stanowi 0,3 % jego powierzchni. Użytki rolne stanowią w gminie 88% powierzchni, natomiast użytki leśne ok 3%.

W skład gminy wchodzi 15 sołectw: **Sołectwo Biskupice, Sołectwo Dankowice, Sołectwo Glinica, Sołectwo Janówek, Sołectwo Jezierzycze Wielkie, Sołectwo Jordanów Śląski, Sołectwo Karolin, Sołectwo Mleczna, Sołectwo Piotrówek, Sołectwo Popowice, Sołectwo Pożarzyce I, Sołectwo Pożarzyce II, Sołectwo Tomice, Sołectwo Wilczkowice, Sołectwo Winna Góra.**

II. Najważniejsze dane demograficzne

Ludność gminy w 2015 r. wynosi 3134 mieszkańców, w tym 1572 kobiety i 558 osób w wieku przedprodukcyjnym oraz 510 poprodukcyjnym. Gmina na swoim terenie ma jedną Szkołę Podstawową, połączoną w tym roku z Gimnazjum, do której uczęszcza 264 uczniów oraz 3 placówki wychowania przedszkolnego, do których uczęszcza 83 dzieci.

Dostępność napojów alkoholowych

Na terenie Gminy Jordanów Śląski znajduje się 14 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, co ukazuje, że na jeden punkt przypada około 233 mieszkańców.

Jak wykazują badania, liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca znacząco wpływa na umieralność spowodowaną chorobami układu krążenia, chorobami nowotworowymi oraz wynikającymi bezpośrednio ze spożywania alkoholu, ma także ścisły związek z umieralnością całkowitą. Ograniczanie i kontrolowanie liczby punktów sprzedaży alkoholu ma istotny wpływ na kształtowanie kondycji zdrowotnej mieszkańców.

III. Problemy społeczne Gminy Jordanów Śląski

Jak wynika z danych zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, liczba rodzin objęta pomocą społeczną z powodu uzależnienia od alkoholu, przez co najmniej jednego członka rodziny – 10 rodzin. Liczba interwencji Policji w związku z prowadzeniem przez kierowców pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwym – 17 osób. Ilość osób dorosłych zatrzymanych przez Policję do wytrzeźwienia - 3osoby. Liczba interwencji Policji związanych z przemocą domową – 23 osoby. Liczba postępowań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wszczętych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 1. Liczba rodzin objęta pomocą Zespołu

Interdyscyplinarnego, w których występuje problem alkoholowy – 7 rodzin. Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego - 8 osób. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty - 7. Ilość spraw związanych z przestępczością narkotykową - 1.

W przypadku tego pytania ankietowego respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi, dlatego łączna liczba w % przekracza 100 %

<u>KTÓRE Z PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH UWAŻASZ ZA NAJWAŻNIEJSZE</u>			
	Poniżej 13 r.ż.	13-18 r.ż.	Osoby dorosłe
Alkoholizm	69%	58%	60%
Narkomania	65%	51%	48%
Wzrost przestępczości	17%	25%	21%
Kryzys rodziny	31%	32%	31%
Bezrobocie	17%	19%	13%
AIDS	28%	18%	29%
Zubożenie społeczeństwa	2%	11%	15%
Zanieczyszczenie środowiska	42%	44%	3%
Kryzys norm moralnych	2%	11%	34%
Problemy mieszkaniowe	11%	11%	10%

Tabela 1. Uszeregowanie problemów społecznych gminy w opinii osób badanych

W opinii badanych osób najważniejszym problemem społecznym jest alkoholizm, drugim w kolejności narkomania, następnie zanieczyszczenie środowiska, kryzys rodziny, AIDS, wzrost przestępczości, bezrobocie oraz problemy mieszkaniowe. Warto zaznaczyć, że w 73% przypadków ankietowani przyznali, że oboje rodzice pracują.

V. Działalność w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień

Osobą bezpośrednio odpowiedzialną w gminie za działania w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jego zadań należy diagnozowanie, planowanie, realizacja oraz koordynacja wszelkich działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych. Celem podejmowanych działań jest zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz wiedzy w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień. Został też opracowany i zatwierdzony 28.12.2016 r. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 r. przez Radę Gminy Jordanów Śląski.

W Gminie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będąca organem pomocniczym gminy w zakresie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Aby zmniejszyć szkody wyrządzane przez osoby uzależnione swoim pićciem, a niechące dobrowolnie poddać się leczeniu odwykowemu można je zgłosić do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu wszczęcia procedury sądowej zobowiązującej do leczenia odwykowego.

W gminie Jordanów Śląski w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, działają świetlice środowiskowe w Jordanowie Śląskim, Jezierzycach Wielkich i Glinicy. Gmina zorganizowała w sezonie letnim dwie bezpłatne wycieczki dla dzieci ze świetlic. W ramach oddziaływań profilaktycznych organizowane są również pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Realizowane są programy profilaktyczne rekomendowane przez PARPA oraz MEN. Gmina wspiera też inne formy wspólnej zabawy i integracji propagujące zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży.

VI. Młodzież a palenie papierosów

Według badań Światowej Organizacji Zdrowia na świecie jest ponad miliard palących, a Polska pod tym względem znajduje się w światowej czołówce. W naszym kraju jest wypalanych 2500 papierosów rocznie w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co stanie się przyczyną 12000 zgonów w ciągu jednego tylko roku z powodu nowotworów dróg

oddechowych.¹ U osób uzależnionych od nikotyny zauważa się zaburzoną sferę emocjonalną, gorszą pamięć i uwagę, oraz obniżenie zdolności intelektualnych. Mogą pojawić się też zaburzenia neurasteniczne tj. depresja, stany lękowe, hipochondria. Nałóg palenia jest zjawiskiem niesłusznie akceptowanym i tolerowanym przez społeczeństwo, ponieważ z racji swojej szkodliwości powinien być napiętnowany i uznany za nieetyczny, gdyż jak każde uzależnienie odbiera jednostce godność i wolność.² W populacji ogólnopolskiej na przestrzeni ostatnich kilku dekad obserwowany jest spadek liczby osób palących.

Najnowsze badania CBOS pokazują, że w Polsce w dalszym ciągu pali papierosy ok. 32% ogółu społeczeństwa, przy czym mężczyźni prawie dwukrotnie częściej niż kobiety. Palenie deklaruje dwie piąte mężczyzn (40%) i jedna czwarta kobiet (24%).³ Osobnym problemem jest palenie papierosów wśród dzieci i młodzieży. Jednak i w tej grupie sytuacja uległa poprawie. Badania z 2008 roku zrealizowane wśród młodzieży szkolnej ujawniły, że palenie papierosów staje się coraz mniej atrakcyjne. Wśród młodzieży szkolnej w zdecydowanej mniejszości palą dziewczęta oraz uczniowie liceów.

Uczniowie do 13 roku życia uważają, że ich rówieśnicy próbują papierosów w pojedynczych przypadkach lub sporadycznie (31%), ponad 66% ujawniło, że ich koledzy nie próbowali papierosów. Jednak 14% osób w wieku 13 – 18 lat uczestniczących w badaniu przyznają, że wiele osób spośród ich znajomych pali papierosy. 55% twierdzi, że jest to mniejszość lub sporadyczne przypadki.

Wśród ankietowanych osób dorosłych około 20% ujawniło, że jest to więcej niż połowa osób z ich środowiska, 39% twierdzi, że jest to mniej niż połowa, a 41% że są to pojedyncze przypadki lub nikt.

Jak wynika z powyższych danych istnieje tendencja zwykowa palenia papierosów wśród uczniów w gminie Jordanów Śląski, która wzrasta wraz z wiekiem.

VII. Szkody społeczne wynikające z nadużywania alkoholu

Z danych uzyskanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że koszty ekonomiczne problemów alkoholowych w Polsce sięgają

¹ G. Durka, Życie bez nałogów, Wybrane problemy współczesnej edukacji, J. Kwapiszewski, red., Słupsk 2000, s. 119.

² Ibidem.

³ CBOS, Postawy wobec palenia papierosów. Komunikat z badań, Warszawa 2008.

kwoty 24 miliardów rocznie. Jednak nie wszystkie straty dotyczą sfery ekonomicznej. Dochodzą jeszcze koszty problemów emocjonalnych, psychologicznych i osobowościowych osób żyjących w otoczeniu nadużywających alkohol. Nadmierne spożycie alkoholu jest przyczyną powstawania szeregu problemów społecznych, zdrowotnych, materialnych, wychowawczych min. przedwczesnej umieralności, utraty zdolności do pracy, sprzyja wypadkom i dokonywaniu przestępstw, bywa powodem znacznych kosztów leczenia specjalistycznego i somatycznego. Alkohol powoduje zaburzenie relacji między członkami rodziny, często bywa przyczyną agresji, stosowania przemocy wobec członków rodziny, stosowania niewłaściwych metod wychowawczych wobec dzieci. W rodzinach długotrwale nadużywających alkoholu wzorzec picia powielają dzieci. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych i obniżania się wieku osób sięgających po alkohol. Każdy człowiek doświadczający picia, lub jego skutków oraz przemocy ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie w życiu oraz wsparcia psychologicznego i prawnego. Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi - udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie należy do zadań własnych gminy. W Gminie Jordanów Śląski zadania te realizowane są poprzez Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalany corocznie.

VIII. Alkohol i młodzież szkolna

Poziom nadużywania alkoholu wśród dzieci i młodzieży w Polsce daje powód do niepokoju. Jak podaje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do picia napojów alkoholowych przyznaje się ponad 92% uczniów III klas gimnazjalnych i ponad 96% uczniów II klas szkół średnich. Natomiast do upicia się w czasie ostatniego roku przyznało się niemal 50% piętnastolatków (58% chłopców i 40% dziewcząt) i ponad 65% siedemnastolatków (74% chłopców i 54% dziewcząt). Na pytanie, kiedy w przypadku picia alkoholu przez młodzież możemy mówić o nadużywaniu, odpowiedź brzmi: **zawsze**. Alkohol jest dla ludzi, ale dla ludzi zdrowych i dorosłych. Młodzież pijącą w okresie adolescencyjnym ponosi wiele strat. Zdaniem prof. J. Mellibrudy „**Nawet niewielkie ilości alkoholu, niegroźne dla dorosłych, mogą uszkadzać procesy rozwojowe dzieci i młodzież**. Dotyczy to nie tylko rozwoju biologicznego, ale również procesów związanych z uczeniem się i zapamiętywaniem oraz rozwojem uczuciowym. Gdy człowiek ma kilkanaście lat budują się fundamenty jego umysłu i osobowości”.

Spożywanie alkoholu przez młodych ludzi w okresie dojrzewania zdeterminuje w przyszłości ogólny stan zdrowia społeczeństwa. Jest wiadomym, że alkohol zaburza zdolność uczenia się – w związku, z czym zbyt wczesne rozpoczynanie picia staje się bardzo często przyczyną trudności i niepowodzeń w nauce. Zmieniając i wywołując na drodze oddziaływań chemicznych stany emocjonalne alkohol powoduje hamowanie prawidłowego rozwoju sfery emocjonalnej oraz budowania prawidłowej osobowości u nastolatków. Upośledza też rozwój biologiczny organizmu.

Picie alkoholu przez młodych ludzi jest przyczyną podejmowania przez nich szeregu zachowań ryzykownych. Jak pokazują dane statystyczne, wzrasta liczba nieletnich sprawców a także nieletnich ofiar przestępstw. W związku ze słabo ukształtowaną strukturą układu nerwowego młodzi ludzie cechują się słabszą tolerancją na alkohol. Powoduje to, iż nawet niewielkie dawki mogą wywołać niekontrolowane zachowania. Młodzi ludzie też znacząco szybciej uzależniają się od alkoholu, a leczenie jest znacznie trudniejsze.

W gminie Jordanów Śląski 22% uczniów do 13 roku życia deklaruje swój kontakt z alkoholem, jednocześnie 94% stwierdziło, że nigdy się alkoholem nie upiło. Napojami alkoholowymi, które pili było piwo i wino. Miejsca, w jakich był przez nich spożywany alkohol to własny dom i dyskoteka. Na pytanie, z kim pili alkohol odpowiedzieli, że z rodzicami lub inną osobą dorosłą z rodziny. We wszystkich przypadkach inicjacja alkoholowa respondentów miała miejsce poniżej 9 roku życia. W ciągu ostatniego miesiąca nikt z badanych nie miał kontaktu z alkoholem. Ankieta ujawniła, że nikt nie kupił alkoholu samodzielnie. W ocenie uczniów do 13 r.ż. 9% uważa, że ich rówieśnicy piją sporadycznie, 15% uważa, że są to pojedyncze przypadki, a 69% twierdzi, że nikt z jego rówieśników nie pije. Powody, dla których młodzi ludzie sięgają po alkohol: w 57% przypadków chęć pocucia się dorosłym, 55% ciekawość, 43% naciski otoczenia, 31% chęć zabawienia się, 25% chęć wyróżnienia się, 20% ucieczka od problemów, 15% obawa przed odrzuceniem, 8% nuda, 3% relaks i 3% smutek.

(W przypadku tego pytania ankietowego respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi, dlatego łączna liczba w % przekracza 100 %).

Ważnym faktem jest, że 78 % uczniów do 13 r.ż. deklaruje, że nigdy nie piło alkoholu.

W przypadku uczniów w wieku od 13 do 18 lat 51% uczniów miało kontakt z alkoholem. W 11% przypadków było to 1 – 2 razy, a 4% uczniów piło alkohol 6 i więcej razy. Młodzi ludzie głównie pili piwo oraz wódkę. Miejsca, w jakich uczniowie pili alkohol to własny dom, dom kolegi, dyskoteka oraz szkoła. 43% badanych spożywało alkohol

z kolegą, 29% z rodzicami, 19% z inną osobą dorosłą z rodziny, a 10% próbowało alkoholu samodzielnie. W 7% przypadków uczniów deklarujących kontakty z alkoholem inicjacja alkoholowa miała miejsce przed 9 rokiem życia, 31% pierwszy raz piło alkohol między 10 a 12 rokiem życia, zaś 55 % przypadków alkohol był spożywany po 13 roku życia. Badanie ankietowe ukazało, że 14% kupiło alkohol samodzielnie. W ocenie respondentów 7% deklaruje, że większość ich rówieśników pije alkohol, 9% określa, że jest to około połowa. 16% przyznaje, że picie alkoholu przez ich rówieśników jest sporadyczne; 37% uważa, że są to pojedyncze przypadki, a 32% twierdzi, że nikt z jego rówieśników nie pije. Powody, dla których młodzi ludzie sięgają po alkohol: 49% naciski otoczenia, w 47% przypadków chęć pocucia się dorosłym, 44% ciekawość, 33% ucieczka od problemów, 25% chęć zabawienia się, 25% obawa przed odrzuceniem, 23% chęć wyróżnienia się, 9% nuda, 7% relaks i 4% smutek.

(W przypadku tego pytania ankietowego respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi, dlatego łączna liczba w % przekracza 100 %).

W tej grupie wiekowej 49% młodych ludzi deklaruje, że nigdy nie piło alkoholu.

Według ankietowanych osób dorosłych najczęstsze przyczyny sięgania po alkohol to ucieczka od problemów (74% odpowiedzi), zabawa (19%), nacisk otoczenia (18%), ciekawość (16%), smutek lub nuda (23%) i relaks (11%) oraz obawa przed odrzuceniem (11%).

RESPONDENCI DEKLARUJACY SWÓJ KONTAKT Z ALKOHOLEM		
Osoby do 13 r.ż.	13 – 18 r.ż.	Osoby dorosłe
22%	51%	79%

Tabela 2. Kontakt z alkoholem

Powody, dla których młodzi ludzie sięgają po alkohol to głównie chęć pocucia się dorosłym, chęć wyróżnienia się, naciski otoczenia, ciekawość, obawa przed odrzuceniem, ucieczka od problemów oraz lęk przed odrzuceniem, część uczniów sięgała po alkohol w chwilach smutku i nudy. Zdecydowanie najbardziej popularnym wśród młodzieży napojem jest piwo – 75% badanych uczniów wskazuje, iż właśnie po nie sięga najczęściej. Dużo rzadziej młodzi sięgają po wino i mocne alkohole. Zauważa się też tendencje zwykłą proporcjonalną do wieku badanych uczniów.

W związku z alkoholem powstało wiele przekonań, które nie mają żadnego związku z naukowymi faktami. Opierają się one na tzw. przekonaniach normatywnych. Przekonania przez znaczną część społeczeństwa są uważane za fakty, co utrudnia dostrzeżenie realnych niebezpieczeństw związanych z nadużywaniem alkoholu. W związku z powyższym bardzo ważne jest dostarczanie rzetelnej wiedzy na temat alkoholu i jego skutków oraz ukazania przekonań normatywnych we właściwym świetle. Badaną młodzież poproszono o odpowiedź na pytanie, czy „Alkohol, który zawiera piwo jest inny i mniej groźny niż wódka” jest prawdziwe czy fałszywe.

	<u>PRAWDZIWE</u>	<u>FAŁSZYWE</u>	<u>BRAK ODPOWIEDZI</u>
Osoby do 13 r.ż.	58%	40%	2%
13- 18 r.ż.	25%	65%	10%

Tabela 3. Czy alkohol, który zawiera piwo jest inny i mniej szkodliwy niż wódka?

Prawidłowa odpowiedź na powyższe pytanie brzmi, że zdanie to jest fałszywe, dlatego też niepokojącym jest fakt, że uczniowie poniżej 13 roku życia w przeważającej części uznali je za prawdziwe. Alkohol zawarty w piwie jest takim samym alkoholem jak w wódce, jednakże jego stężenie jest mniejsze i aby osiągnąć stan upicia się piwa trzeba wypić więcej. Widowym też jest, że wiele osób uzależnionych swoją „przygodę” z alkoholem zaczynało od piwa. W krajach, gdzie spożywa się zdecydowanie większe ilości piwa niż wódki istnieje grupa alkoholików pijących tylko piwo.

Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło osoby uzależnionej, jej ewentualnego wyglądu i sposobów korzystania z alkoholu. 57% udzieliło prawidłowej odpowiedzi, że alkoholik to taka osoba, która gdy zacznie pić nie potrafi przerwać w dowolnym momencie. Utrata kontroli nad piciem jest wiodącym objawem uzależnienia od alkoholu. Jednak w 39% młodzi ludzie odpowiadają, że alkoholik pije codziennie, co ukazuje brak rzetelnej wiedzy na temat uzależnienia od alkoholu.

Badanie ankietowe ujawniło, że w 82% przypadków młodzi ludzie nie oczekują akceptacji osób dorosłych dla spożywania alkoholu przez młodzież. Natomiast niepokojący jest

fakt, że uczniowie powyżej 13 roku życia deklarujący swój kontakt z alkoholem w 14% przypadków samodzielnie i bez większych problemów kupili alkohol.

W przypadku najczęstszych reakcji na odmowę wypicia alkoholu, w grupie uczniów do 13 roku życia, najczęściej spotykają się ze zdziwieniem i krytyką (34%), 20% uczniów wskazuje na odrzucenie, 14% usilne namawianie, 9% jest wyśmiewana, a 13% spotyka się z podziwem i zrozumieniem.

W przypadku najczęstszych reakcji na odmowę wypicia alkoholu, w grupie uczniów powyżej 13 roku życia, najczęściej spotykają się ze zdziwieniem i krytyką (25%), 11% uczniów wskazuje na odrzucenie, 12% usilne namawianie, 5% jest wyśmiewana, a 30% spotyka się z podziwem i zrozumieniem. 37% spotyka się z obojętnością. 11% osób ankietowanych uczestniczyło w kłótni, sprzeczce lub bójce z powodu alkoholu.

62% ankietowanych poniżej 13 roku życia zgadza się z tym, że alkohol powinien być sprzedawany od 18 roku życia. 34% uważa, że powinien on być sprzedawany od 21 roku życia, a 3% że od 16 roku życia. 58% ankietowanych powyżej 13 roku życia uważa, że 18 lat to odpowiedni wiek na legalny dostęp do alkoholu, 30% twierdzi, że powinno to nastąpić po przekroczeniu 21 roku życia. 7% chciałoby mieć legalny dostęp do alkoholu od 16 roku życia, a 4% bez ograniczeń.

20% osób dorosłych zauważyło w najbliższym środowisku sytuację sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Według 50% ankietowanych osób dorosłych, mniej niż połowa osób w ich środowisku korzysta z alkoholu. 18% twierdzi, że jest to połowa i więcej osób. W przypadku najczęstszych reakcji na odmowę wypicia alkoholu ankietowane osoby dorosłe wskazują: 55% obojętność, 18% podziw, 9% namowy, 9% zdziwienie, 5% krytykę, a 2% wyśmiewanie. 79% dorosłych osób ankietowanych przyznaje, że sporadycznie korzysta z alkoholu.

54% osób dorosłych twierdzi, że rozmawia ze swoim dzieckiem na temat zagrożeń związanych z używkami. 25% robi to sporadycznie.

59% ankietowanych uważa, że stan wiedzy dotyczącej środków odurzających i uzależnień wśród dzieci i młodzieży jest na przeciętnym poziomie. 16% stwierdza brak wiedzy na ten temat.

	<u>Papierosy</u>	<u>Narkotyki</u>	<u>Dopalacze</u>	<u>Uzależnienie od Internetu</u>	<u>Alkohol</u>
Wysoka	43%	38%	29%	34%	34%
Przeciętna	46%	34%	38%	41%	45%
Niska	4%	20%	25%	16%	13%
Brak odp.	7%	9%	9%	9%	9%

Tabela 4. Poziom wiedzy na temat uzależnień według ankietowanych dorosłych

Większość ankietowanych osób dorosłych przyznaje, że ich poziom wiedzy na temat uzależnień od papierosów jest na przeciętnym poziomie (46%). 4% deklaruje poziom poniżej przeciętnej. W przypadku alkoholu 45% dorosłych wskazuje na wiedzę przeciętną, 13% twierdzi, że ich wiedza jest poniżej średniej. Około 40% określa swoją wiedzę na temat narkotyków i dopalaczy, jako przeciętną. 20% przyznaje, że niewiele wie na temat uzależnienia od narkotyków, a 25% na temat dopalaczy. Wiedza na temat uzależnienia od internetu jest przeciętna według 41% ankietowanych, a według 16% jest na niskim poziomie.

Mając na uwadze powyższe dane, działania profilaktyczne z zakresu antyalkoholowych i antynikotynowych w gminie Jordanów Śląski powinny się przede wszystkim koncentrować na budowaniu właściwych postaw wobec alkoholu u uczniów, którzy obecnie nie piją, a także na budowaniu właściwych postaw wobec nikotyny. W przypadku uczniów poniżej 13 roku życia zasadnym wydaje się być realizacja programów profilaktyki pierwszorzędowej lub uniwersalnej skierowanej do całej populacji szkoły, aby jak najwcześniej zapobiegać pierwszym próbom zachowań ryzykownych. Celem profilaktyki pierwszorzędowej jest rozwijanie różnych umiejętności, które pozwolą młodemu człowiekowi radzić sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi i z przeżywanymi w związku z nimi emocjami. Natomiast profilaktyka uniwersalna dostarcza ogólnej wiedzy na temat zachowań ryzykownych, czynników ryzyka i chroniących, danych epidemiologicznych oraz tworzy wspierający, przyjazny klimat szkoły, który pozytywnie wpływa na zdrowie psychiczne i poczucie wartości, motywację do osiągnięć zarówno uczniów, jak i nauczycieli. Działania te umożliwiają także czynny udział rodziców w życiu szkoły. W przypadku uczniów powyżej 13 roku życia nadal należałoby realizować programy profilaktyki pierwszorzędowej i uniwersalnej, jednak z uwagi na ujawnione w badaniu ankietowym dane odnośnie stopnia kontaktu z alkoholem wydaje się uzasadnione realizowanie programów profilaktyki

drugorzędowej i selektywnej dla wybranych grup uczniów. Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grupy podwyższonego ryzyka, do osób podejmujących zachowania ryzykowne. Profilaktyki selektywna ukierunkowana jest na uczniów z grupy zwiększonego ryzyka. Cele te mogą być osiągnięte między innymi poprzez ograniczanie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących substancji psychoaktywnych, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów.

IX. Narkotyki a młodzież szkolna

Narkotyki to substancje, które działając na ośrodkowy układ nerwowy, mogą zmieniać nastrój, uczucia i sposób odbierania rzeczywistości. Istnieje wiele takich środków pochodzenia naturalnego (opium, liście koki, konopie indyjskie, grzyby halucynogenne) i syntetycznego (amfetaminy, extasy i LSD). Różnią się one składem chemicznym, sposobami przyjmowania a także działaniem i skutkami, jakie niesie ich nadużywanie dla psychiki i organizmu człowieka. Wszystkie narkotyki mają zdolność wywoływania uzależnień oraz mniej lub bardziej uszkadzający wpływ na najważniejsze narządy (mózg, serce, wątroba, płuca).

Od początku lat dziewięćdziesiątych obserwujemy w naszym kraju znaczny wzrost problemów narkotykowych. Szybko zwiększało się rozpowszechnienie eksperymentalnego i okazjonalnego używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży. Pojawiły się pierwsze sygnały zainteresowania narkotykami wśród dorosłych. Znacząco rosły wskaźniki narkomanii rozumianej, jako regularne używanie narkotyków skutkujące poważnymi problemami. Rozrastał się nielegalny rynek narkotykowy i ich dostępność. Zmianie uległy sposoby zażywania oraz rodzaje substancji psychoaktywnych. Zaczęły też spadać ceny narkotyków, a co za tym idzie ich dostępność. Zmianie uległa też moda i w miejsce dotąd obecnego na imprezach alkoholu weszły narkotyki.⁴

Wyniki badania ESPAD z 2011 r. wskazały, że najbardziej popularne substancje nielegalne, po które sięga młodzież, to marihuana i haszysz. Do używania przetworów konopi

⁴ Kwiatkowski P. Propozycja nowego narzędzia do badania postawy młodzieży wobec eksperymentowania z narkotykami, W: Deptuła M. (red.) Diagnostyka, profilaktyka, socjoterapia w teorii i praktyce pedagogicznej. Wyd. UKW, Bydgoszcz 2005, s. 64.

przyznało się 24,3% 15-16-latków i 37,3% 17-18-latków. Wśród substancji nielegalnych na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania uplasowała się amfetamina.⁵

W gminie Jordanów Śląski badani uczniowie poniżej 13 roku życia deklarują, że dotychczas zdecydowana mniejszość ich rówieśników miała kontakty z narkotykami (15%). Młodzi ludzie w 41% uważają, że wiedza o narkotykach wśród ich rówieśników jest wystarczająca. 74% uczniów nie rozmawia o narkotykach ze swoimi rodzicami. 89% nie spotkało osobiście osoby, która rozprowadza narkotyki. 2% uczniów zna osobę rozprowadzającą narkotyki w szkole, natomiast 8% zna taką osobę spoza szkoły. 57% nie zna miejsc gdzie można kupić narkotyki. 17% twierdzi, że można je kupić w mieszkaniu dealera a 13% na ulicy i w dyskotecie. 80% badanych uważa, że za posiadanie narkotyków powinno się karać.

Ważnym faktem jest, że 2% poniżej 13 roku życia uczniów deklaruje kontakt z marihuaną.

W przypadku uczniów powyżej 13 roku życia 4% miało kontakt z narkotykami, były to sterydy anaboliczne oraz środki nasenne. Uczniowie deklarują, że zdecydowana mniejszość ich rówieśników miała kontakty z narkotykami (11%). W 18% były to pojedyncze przypadki. W tej grupie wiekowej 44% badanych uważa, że wiedza wśród ich rówieśników na temat narkotyków i skutków ich zażywania nie jest wystarczająca, 67% uczniów nie rozmawia o narkotykach ze swoimi rodzicami. 12% uczniów zna osobę rozprowadzającą narkotyki w szkole, a 23% poza szkołą. 56% nie zna miejsc gdzie można kupić narkotyki. 9% twierdzi, że można je kupić w mieszkaniu dealera, 7% na dyskotecie a 14% na ulicy i w szkole. 82% badanych powyżej 13 roku życia uważa, że za posiadanie narkotyków powinno się karać.

Według dorosłych osób ankietowanych młodzież może najłatwiej zdobyć używki na dyskotecie (55%), na ulicy (29%) lub w szkole i na boisku (38%). 30% deklaruje niewiedzę w tym temacie.

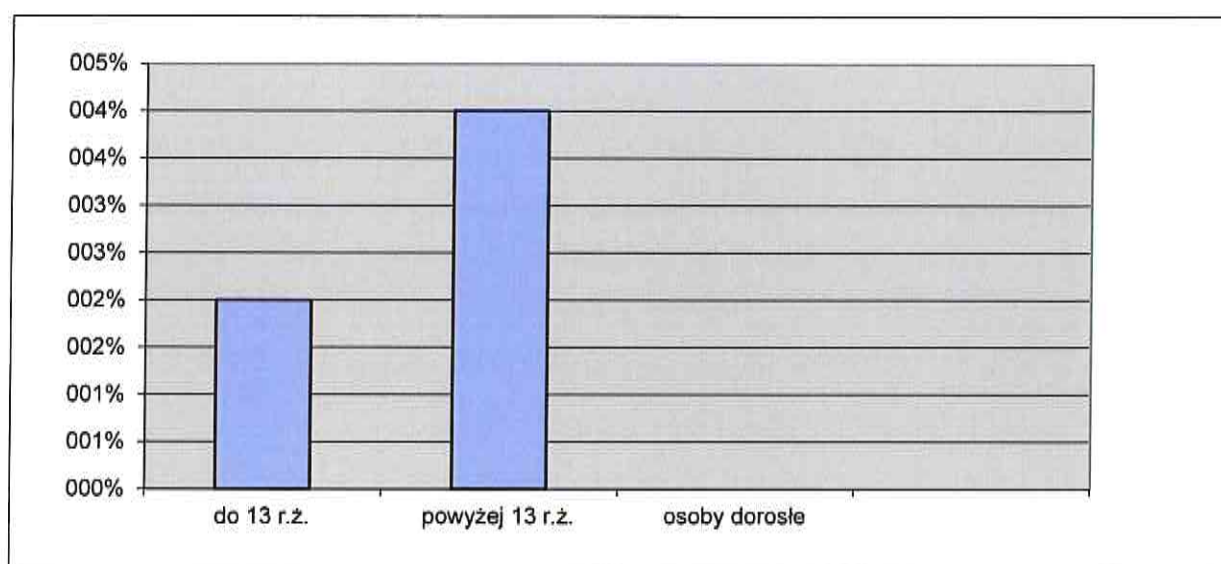
(W przypadku tego pytania ankietowego respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi, dlatego łączna liczba w % przekracza 100 %).

⁵ Dane K.B.ds. Z. N <http://www.kbpn.gov.pl/porta1?id=105094>

Według 57% ankietowanych dorosłych zjawisko używania środków odurzających jest poważnym problemem w ich najbliższym otoczeniu.

<u>OSOBY DEKLARUJĄCE SWÓJ KONTAKT Z SUBSTANCJAMI PSYCHOAKTYWNYMI</u>		
Do 13 r.ż.	13 – 18 r.ż.	Osoby dorosłe
2%	4%	0%

Tabela 5. Kontakt z narkotykami

Wykres 1. Narkotyki w życiu osób badanych w gminie Jordanów Śląski

Podobnie jak wśród polskiej młodzieży, w gminie Jordanów Śląski popularne są: marihuana, środki uspokajające i sterydy anaboliczne. Okoliczności pierwszego kontaktu z narkotykami są bardzo różne, jednak najbardziej sprzyjające okoliczności to okres wakacji, wagary, domówki, dyskoteki, czas po szkole.

Pozytywnym aspektem analizy wykonanych badań jest fakt, że 85% uczniów poniżej 13 roku życia oraz 71% uczniów powyżej 13 roku życia nie miało dotychczas kontaktu z narkotykami.

Według 84% procent ankietowanych osób dorosłych, w ich otoczeniu z narkotyków korzystają pojedyncze osoby lub nikt. 9% uważa, że jest to mniej niż połowa. Natomiast 4% przyznaje, że może to być więcej niż połowa osób w ich środowisku.

W przypadku ankietowanych uczniów zasadnym wydaje się być realizacja programów profilaktyki uniwersalnej skierowanej do całej populacji szkoły, aby jak najwcześniej zapobiegać pierwszym próbom zachowań ryzykownych.

X. Przemoc a młodzież szkolna

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zm.) **przemoc w rodzinie** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 *Kodeksu karnego*), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą

Przemoc to wykorzystanie swojej przewagi nad drugim człowiekiem (fizycznej, emocjonalnej, społecznej, duchowej). Mamy z nią do czynienia wówczas, gdy osoba słabsza (ofiara) poddana jest przez dłuższy czas negatywnym działaniom osoby lub grupy osób silniejszych (sprawcy przemocy).

Formy przemocy:

- Przemoc fizyczna – polega na różnej gamie form zachowania o różnym stopniu nasilenia np. wymierzaniu policzków, biciu, kopaniu itp.
- Przemoc seksualna- zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych itd.)
- Przemoc psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu, ubliżaniu, szantażowaniu itp.

- Przemoc ekonomiczna/materialna – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej, ale również niszczenie przedmiotów itp.⁶

Rodzaje przemocy:

- Przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych.
- Przemoc chłodna – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.⁷

W ostatnich latach do publicznej wiadomości dociera wiele informacji na temat różnych form przemocy, zarówno domowej, w środowisku lokalnym oraz w szkole. Tak, więc szkoła staje się coraz mniej bezpiecznym miejscem.

Formy przemocy szkolnej to:

- bezpośrednia przemoc fizyczna - bicie, kopanie, plucie popychanie, szarpanie, wymuszanie pieniędzy, zabieranie przedmiotów, niszczenie własności, przezywanie, wyśmiewanie
- bezpośrednia przemoc słowna i niewerbalna - dokuczanie, przezywanie, wyśmiewanie, wyszydanie, obrażanie, ośmieszanie, grożenie, rozpowszechnianie plotek i oszczerstw (również poprzez sms-y i internet), pokazywanie nieprzyzwoitych gestów
- pośrednie formy przemocy - namawianie innych do ataków fizycznych lub słownych, naznaczanie, wykluczanie i izolowanie z grupy

Skutki przemocy:

⁶ Tak: red. D.Jaszczak-Kuźmińska, Katarzyna Michalska – Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu., Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2010, str. 11;

⁷ Por. red. D.Jaszczak-Kuźmińska, Katarzyna Michalska „Przemoc w Rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu.”– Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2010 ; str.14

Prześladowanie i dokuczanie może dotyczyć każdego, niezależnie od jego wyglądu, umiejętności, zdolności czy sprawności fizycznej. Niektóre osoby mogą wyglądać lub zachowywać się tak, że inni częściej im dokuczają, jednak to nie one są za to odpowiedzialne. Konsekwencje przemocy ponoszą wszyscy uczestnicy takich sytuacji. Ofiary przeżywają trudne emocje - poczucie poniżenia i upokorzenia, wstyd, lęk, rozpacz i smutek. Długofalowe skutki dla ofiar to obniżona samoocena i problemy społeczne - trudności w nawiązywaniu kontaktów, skłonność do izolacji.

Ofiary przemocy szkolnej bardzo rzadko mówią dorosłym o swoich problemach. Często mają doświadczenia bagatelizowania ich problemów przez dorosłych. Obawiają się też zemsty ze strony prześladowców. Ponadto przeszkadza im wstyd i poczucie winy. Długotrwałe podleganie różnym formom przemocy może prowadzić do zaburzeń somatycznych, często bardzo poważnych.

Analiza danych ankietowych ujawniła, że wśród uczniów do 13 r.ż. gminy Jordanów Śląski 14% zostało pobitych w szkole przez kolegę, 5% zostało napadniętych i okradzionych, a 11% zostało zmuszanych przez rówieśników do robienia czegoś wbrew ich woli. 14% uczniów uważa, że nie powinno się nikomu mówić, że doznają krzywdy ze strony rówieśników, ponieważ są to sprawy między kolegami.

Natomiast wśród osób w wieku od 13 do 18 lat 11% doświadczyło pobicia w szkole, 12% badanych było zmuszanych przez swoich rówieśników do robienia czegoś, czego nie chcieli robić, 4% zostało w szkole napadniętych i okradzionych, 12% badanych uważa, że nie powinno się nikomu mówić, że doznają krzywdy ze strony rówieśników, ponieważ są to sprawy między kolegami.

<u>PRZEMOC I JEJ FORMY DOŚWIADCZANE PRZEZ BADANYCH UCZNIÓW</u>		
	Uczniowie do 13 r.ż.	Uczniowie 13-18 r.ż.
Uczniowie, którzy zostali pobici w szkole	14%	11%

Uczniowie, którzy zostali zmuszeni do robienia czegoś wbrew ich woli	11%	12%
Uczniowie, którzy zostali okradzeni w szkole	5%	4%
„Nie powinno się nikomu mówić, że doznają krzywdy ze strony rówieśników, ponieważ są to sprawy między kolegami”	14%	12%

Tabela 6. Przemoc i jej formy doświadczane przez badanych uczniów

15% beneficjentów poniżej 13 roku życia było świadkami przykłej sytuacji bądź, przemocy spowodowanej alkoholem w swoich rodzinnych domach, a były to wyzwiska i groźby (33%), popychanie i szarpanie, policzkowanie i bicie (66%). Około 3% uczniów było bitych przez swoich rodziców, a 3% zna przynajmniej jedną osobę, która jest karana fizycznie przez swoich rodziców. W opinii 72% uczniów, bez względu na okoliczności, rodzice nie mają prawa uderzyć swojego dziecka.

23% beneficjentów powyżej 13 roku życia było świadkami przykłej przemocy spowodowanej alkoholem w swoich rodzinnych domach, a były to wyzwiska, poniżanie i groźby (87%), popychanie i szarpanie, policzkowanie i bicie (14%). Około 5 % uczniów było bitych przez swoich rodziców, a 9% zna przynajmniej jedną osobę, która jest karana fizycznie przez swoich rodziców. W opinii 79% uczniów, bez względu na okoliczności, rodzice nie mają prawa uderzyć swojego dziecka.

18% ankietowanych osób dorosłych przyznało, że w swoim życiu zostały napadnięte, pobite, bądź okradzione. 39% dorosłych było świadkiem nieprzyjemnych sytuacji w domu rodzinnym, związanych z alkoholem lub innymi używkami. 5% ankietowanych w wyniku

przemocy domowej uległo urazowi. Na pytanie dotyczące form przemocy, jakie wydarzyły się kiedykolwiek w ich rodzinie 66% odpowiedzi wskazywało na wyzwiska, groźby oraz poniżanie, 28% na policzkowanie, popychanie, szarpanie oraz bicie, a 7% na szantaż. 63% osób ankietowanych odpowiedziało, że w ich rodzinie nie dochodzi do przemocy.

Według 95% badanych nie ma usprawiedliwienia dla żadnej formy przemocy w rodzinie. 71% twierdzi, że sprawy rówieśnicze ich dzieci nie powinny być wyjaśniane tylko pomiędzy rówieśnikami. 21% nie potrafi tego ocenić, a 7% zgadza się z tym stwierdzeniem.

41% dorosłych osób ankietowanych zna osobiście osobę doświadczającą różnych form przemocy domowej.

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Charakterystyka gminy Jordanów Śląski	2
3. Najważniejsze dane demograficzne	3
4. Dostępność napojów alkoholowych	3
5. Problemy społeczne gminy Jordanów Śląski	4
6. Działalność w zakresie Rozwiązywania Problemów Uzależnień	5
7. Młodzież, a palenie papierosów	6
8. Szkody społeczne wynikające ze nadużywania alkoholu	7
9. Alkohol i młodzież szkolna	8
10. Narkotyki a młodzież szkolna	14
11. Przemoc a młodzież szkolna	17

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
X.09.15
Andrzej Ligas